

BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti
SLOVENSKÁ TELEVÍZIA
CENA DUNAJA,
medzinárodný festival televíznych programov
pre deti a mládež
VÚB FACTORING, a.s.

si Vás dovoľujú pozvať
na otvorenie výstavy
o televíznej animovanej tvorbe pre najmenších

VEČERNÍČEK

ktoré sa uskutoční
dňa 9. mája 1995
o 16.00 hod. vo výstavných priestoroch BIBIANY

AKO SA ROBÍ ANIMOVANÝ FILM? AKO?

..To všetko sa dozviete v chalúpke, ktorou ste práve vošli... do sveta animovaného filmu.

V chalúpke DEDKA VEČERNÍČKA sa dozviete všetličo... ale najmä to, že FILM nikdy nerobí jediný tvorca, ale celý tím, skupina, kolektív. Sú spojení jeden s druhým neviditeľnou nitkou vzájomnej spolupráce a jeden bez druhého by nedokázali urobiť FILM. Vytvoriť animovanú rozprávku vo VEČERNÍČKU prináša veľa drobnej, trpezlivej práce, každodennej námahy, ale tiež radosti, nadšenia a zaujatia. Všetci to robia s láskou.

Dobre poznáte knižku: jej autor, spisovateľ píše, píše sám a predstavuje si, ako by jeho hrdinovia mali vyzeraf. Ilustrátor potom nakreslí obrázky a na konci ich úsilia je KNIŽKA. Beriete ju do rúk, čítate, alebo ju počúvate a vy sami si predstavujete, čo len chcete: sami si rozhýbete obrázky vlastnou fantáziou.

A FILM?

FILM sú obrázky v pohybe. Všetko sa hýbe, oživa - ako naozaj. A viete čo ich oživuje? ANIMÁCIA!

ANIMÁCIA znamená "oživenie" a ANIMOVANÝ FILM zasa to, že je to film s oživenými obrázkami. To oživenie, rozhýbanie čohosi, čo je predurčené k nehybnosti, je vlastne celkom ROZPRÁVKOVÉ ! Aj v rozprávke sa dá oživiť všetko: animáciou tiež možno zobudiť

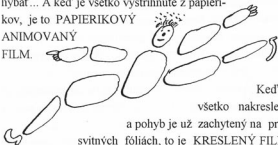
k životu všeličo, nakreslenú čiaru, plôšku z papierika, nehybný kameň, hrudku hlíny, list stromu, čistý alebo nakreslený útržok z papiera....

ANIMÁCIA oživuje a dáva veci do pohybu: čiara skáče, kameň sa kotúľa, hlina sa premieňa, papierik môže byť postavičkou, vecou, zvieratkom.

Možnosti animácie sú nekonečné, rozprávkové. Všetko okolo nás možno rozhábať. ALE AKO?

PAPIERIK je predsa plochý a ak si z neho vystrihneme panáčika, musíme ho posúvať rukou a predstavovať si, že sa hýbe... Ale len čo panáčik vstúpi pod filmovú kameru, oživa: pohne hlavou, usmeje sa a povie: "Aha, som v rozprávke!" Ale AKO panáčik pohne hlavou? Najprv ho musí ktosi vystrihnúť z papiera tak, aby mal každý kúsok zvlášť: každou časťou svojho tela musí totiž vedieť hýbať... A keď je všetko vystrihnuté z papieri-

kov, je to PAPIERIKOVÝ
ANIMOVANÝ
FILM.

Keď je
všetko nakreslené
a pohyb je už zachytený na prie-
svitných fóliách, to je KRESLENÝ FILM.

A keď sú postavičky a všetko okolo nich "naozajstné", keď majú svoju výšku, šírku i hĺbku tak, že ich celé môžete opatrne vziať do ruky a pozrieť si ich zo všetkých strán, to je BÁBKOVÝ FILM.

V tejto chvíli už viete to najdôležitejšie: tieto tri technológie tvoria základ možností animovaného filmu.

ALE... AKO vlastne vzniká ANIMOVANÁ ROZPRÁVKA?

Už viete aj to, že film vzniká tak, že jeden tvorca bez druhého nemôže urobiť ani krok. Všetci sú pospájaní nitkami. A tie sa začínajú od MYŠLIENKY. Od dobrého NÁPADU, od dobrej knihy. Ten dobrý nápad má AUTOR. Je to ktosi, kto si rád vymýšľa, píše - a už v tej chvíli myslí na deti, ktoré raz TENTO PRÍBEH UVIDIA: Môže to byť aj SPISOVATEL. Skrátka - je to AUTOR.

Jeho spojenie
s DRAMATURGOM
je veľmi pevné: táto
nitka sa nikdy nemôže
pretrhnúť, lebo jeden

bez druhého by neurobili ani krok ďalej. A nikdy by nevznikla rozprávka. DRAMATURG je taká profesia, od ktorej sa potom nitky rozbiehajú ďalej. On ich namotáva a sleduje, aby sa nepretrhli, presne vie, či by mala byť rozprávka veselšia, napínavejšia, alebo... či ju bude ktosi rozprávať, alebo nie. DRAMATURG pracuje s AUTOROM na LITERÁRNOM SCENÁRI. Rozprávka už nie je len napísaná, aby sa dala čítať, ale aby sme ju aj videli a počuli: rozprávka je vyrozprávaná tak, aby sme si predstavovali obraz a počuli zvuk.

A vtedy príde REŽISÉR: vie, ako bude celý príbeh vyzeráť, má predstavu o svojich "hercoch", aj keď budú z papierikov, či nakreslených obrázkov... a vie aj to, ako by mala postavička a každý hrdina vyzeráť, kto asi vie takých nakresliť...! Vie aj to, ako by sa mali pohybovať... A začne hľadať...

REŽISÉR si spolu s DRAMATURGOM nájdu VÝTVARNÍKA a ANIMÁTORA...

A nitka sa odvíja ďalej...

VÝTVARNÍK zasa hľadá na papieri. Môže si krásne vymýšľať, predstavovať... a nakreslí všetkých hrdinov, o ktorých je rozprávka. A nielen to. Musí presne vedieť, kde sa budú pohybovať, ako bude vyzeráť dom, ulica, les. Ale pravdaže, musí vedieť všetko o každej postavičke: ako sa bude tváriť, či bude veselá, alebo zamračená, dobrá, alebo zlá. Čo bude mať oblečené... skrátka... na papieri musí

byť VŠETKO a KAŽDÝ, kto bude v rozprávke vystupovať. Musí to urobiť tak, aby jeho VÝTVARNÉ NÁVRHY mohli spracovať mnohí ďalší.

REŽISÉR napíše TECHNICKÝ SCENÁR: znie to veľmi "technicky" a zložito, ale je to veľmi jednoduché: "technicky" znamená, že každý záber, každá scéna z rozprávky má svoje nakreslené

okienko: AHA, PRESNE TAKTO TO BUDE VYZERAŤ! Postavička sa bude usmievať, lebo je to veselá scéna. Odíde a pride, alebo radostne poskočí, lebo je to potrebné. Tak to AUTOR vymyslel. Preto sa napísaná rozprávka pekne pokrája na jednotlivé

okienka. To všetko preto, aby ten, kto bude postavičky a veci oživovať vedel, kto čo robí a ako má hrať. V technickom scenári je všetko dokonale pripravené pre ANIMÁTORA.

ANIMÁTOR je veľmi dôležitý, pretože pod jeho rukami oživa každé nakreslené okienko. Posúva ručičkami, hýbe hlavičkou, krídlami vtáčika, uškami psika... pričom mu KAMERA pri každom, každučkom pohybe robí "cvak!". A obrázok zachytí na filmový pás. Musí mať veľkú trpezlivosť, robiť pozorne a dôkladne, aby bol pohyb taký, aký

má byť. A musí tiež dokonale vedieť, AKO sa kto hýbe. Kto beží rýchle, kto pomalšie, ako prepletá nôžkami psík, ako máva krídlami vtáčik...

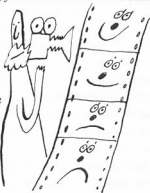
Musí vedieť, ako naozaj vyzerá pohyb. Keby bol netrpezlivý a už - už chcel vidieť, ako sa rozprávka skončí, postavičky i veci

by sa hýbali zle: skákali by tam kde nemajú a menili by sa

tak, že by sme ničomu nerozumeli... ANIMÁTOR je rozprávková profesia. Ten dokáže oživiť všetko! Už viete, že je to papierik, kresba, bábka, alebo ... aj čokoľvek okolo vás.

Pravdaže, všetko čo sa oživuje, čo behá, skáče, premieňa sa, to všetko sa deje pod FILMOVOU KAMEROU. A za FILMOVOU KAMEROU je KAMERAMAN. Ale ten nechodí po miestnosti s kamerou, ani nefilmuje vonku, ale stojí trpezlivo na jednom, jedinom mieste: Kamera sníma okienko za okienkom.

Pomaly si zbiera svojim "cvak!" obrázky, aby ich bolo dosť. Aby vznikol pohyb. Za jediné sekundu je ich 24, za minútu je ich ... hádajte! A hádajte, koľko je ich za celý Večerníček? Ten trvá najviac osem a pol minúty. Je to nekonečné

množstvo filmových okienok. Na každom je zachytený kúsok pohybu. A KAMERAMAN trpezlivo stojí a zaznamenáva tak, aby sa nič zbytočne nepohlo. Aby bolo všetko jasné a čitateľné.

A nitky sa rozbiehajú ďalej...

Keď sa FILM nakrúti a všetko je oživené, nastúpi STRIH.

STRIHAČ spolu s REŽISÉROM šikovne vystrihne to, čo sa zdá zbytočné, čo je treba upraviť, skrátiť. Aby rozprávka bola práve taká, aká má byť: aby vás zaujala od začiatku do konca. Aby ste sa nemrvili na stoličke a nepýtali sa, kedy to už skončí! STRIHAČ urobí zázračné "cvak!" a spojí zábery tak,

ako treba. Všetko je už hotové, film sa hýbe, ale ešte stále je veľké TICHŤO. Preto musí prísť hudobný skladateľ

a napíše HUDBU. Dôkladne pozná rozprávku a vie, kde by mala byť hudba veselá, napinavá, alebo taká, aby ste si ju nôtli od rána do večera. Okrem HUDBY je tu aj ZVUK:

lopta padne do vody a urobí "čľap!", čosi buchne o stenu a urobí "buch!", drevko klopne o drevko a urobí "klap!". Všetky tie drobné zvuky, ktoré počujete v rozprávke, si ani neuvedomujete. Práve preto je dobré, že je tomu tak! ZVUK je šikovne schovaný za obrazom a vytvára predstavu, že všetko je v rozprávke

"ako naozaj". A ešte čosi: ak má rozprávku ktosi rozprávať, príde herec do štúdia a rozpráva: jeho HLAS sa nám príjemne počúva a vďaka nemu vieme, čo si medzi sebou rozprávajú postavičky, zvieratká i veci...

A nitky sa spájajú ďalej... Títo všetci, o ktorých sme vám prezradili, čo robia, urobia na konci uzlík: FILM JE HOTOVÝ.

AUTOR, DRAMATURG, REŽISÉR, VÝTVARNÍK, ANIMÁTOR, KAMERAMAN, HUDBNÍK, STRIHAČ I ZVUKÁR sú spojení neviditeľnými nitkami. Bez MYŠLIENKY by ne-

mohla byť rozprávka a bez nej zasa obraz a obraz v pohybe...

Ale to už viete, však?

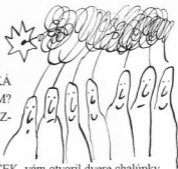
Aj to, AKO VZNIKÁ ANIMOVANÝ FILM?

AKO VZNIKÁ ROZPRÁVKA? AKO?

To už viete!

DEDKO VEČERNÍČEK vám otvoril dvere chalúčky a v nej ste našli rôzne rozprávky: pozorne sa pozerajte, tichúčko kráčajte, aby vám neušiel ani jediný obrázok!

A skúste sa pozrieť okolo seba: veď to všetko vôkol žije a hýbe sa. Skúste zavrieť oči a znovu ich otvoriť! Je tam rozprávka! Aj tá, na ktorú sa pozeráte každý večer. VEČERNÍČEK!

*Výstavné priestory BIBIANY
sú otvorené denne okrem pondelka
od 10.00 do 18.00 hod.
Výstava potrvá do 2. júla 1995*

